

KMETIJSKI LIST

Glasilo „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Izhaja vsak četrtek.

Naročnina:

celoletno K 12.—

polletno » 6.—

Posamezna številka 30 v

**Kmet, pomagaj si sam
in svoje stališče v državi
uravnaj si sam!**

Inserati:

1 mm inseratnega stolpca stane za:

male oglase K — 40

uradne razglase » — 80

reklame » 1.—

Uredništvo in upravljanje lista je v Ljubljani v bivši Mahrovi trgovski šoli pred „Mestnim domom“.

Nov svet.

Sredi junija t. l. so se vršile na Češkem občinske volitve. Njih izid je tako interesanten, da ga mora poznati tudi naš kmet. Te volitve so pokazale, da živimo v povsem izpremenjenih in prosvitljenih časih. Z razsulum stare Avstrije je za nas nastal takorekoč res nov svet. Razmere so povsod od prejšnjih tako različne, da moremo upravičeno govoriti o novem svetu, novih časih, novih naziranjih in o pravem spoznanju.

Prostor nam ne dopušča, da bi pisali o vseh dogodljajih po svetu, zadostuje naj, ako prav na kratko pogledamo na nove razmere na Češkem, ki so posledica izvršenih volitev.

Dr. Kramařeva svobodomiselnost-liberalna meščanska stranka se je ob prevratu prekrstila v narodno-demokratsko stranko. To smo opazili na Ruskem, to smo doživeli tudi pri nas. Liberalna meščanska stranka se je prekrstila v J. D. S. ali Jugoslovansko demokratsko stranko. Ruski demokratje so doživeli svoj polom. Stranka dr. Kramařa, češkega polboga, ki je bila do volitev najmočnejša, je istotako razpadla v prah, J. D. S. že danes razpada in čaka zadnjega izdihljaja. Češke volitve so pokazale, da vlada povsod nov duh, da ljudstvo samostojno in pametno misli. Dr. Kramařeva, do zadnjega najmočnejša stranka je dobila v celi Čehoslovaški samo dobrih osem odstotkov glasov.

Danes je na Češkem najmočnejša socialno-demokratska stranka, takoj za njo je češka kmetijska ali agrarna stranka ali kakor se danes nazivlje — državna stranka. Češka ljudska stranka istotako nima skoraj nobene politične veljave in v vladi tudi zastopana ni.

V novi vladi imata danes na Češkem govoriti le kmetijska in socialno-demokratska stranka.

Najprej so se zamajali in prevrnili stolčki vsaj navidezno najmočnejših absolutističnih vladarjev, zatem pa so isto doživeli dosedanji politični magnati že marsikje, drugod pa se konec pripravlja in bliža vsem tistim, ki jim tok novega časa mora prekrizati pota.

Davki.

Kmetje vemo, da moramo plačevati davek. Ako pa moramo plačevati, imamo tudi pravico vedeti, zakaj plačujemo in kako se nam davek odmerja. Ravno tako imamo pravico vedeti, kako se odmerja davek drugim stanovom v primeri z nami.

Davek plačujemo državi za vzdrževanje reda med nami. To je danes glavno! Za druge javne potrebe se prav malo stori. Skoraj ves denar rabimo za vojaštvo in orožništvo. Za pobiranje tega denarja moramo vzdrževati vse polno davčnih uradov, davčnih uradnikov, dacarjev in financarjev. Ves ta aparat vzame ogromni del davkov.

Imamo vse mogoče različne davke. Zemljiški, osebno dohodninski, davek na vino, za kuhanje žganja, na meso i. dr. Za vse to je treba posebnih uradov in uradnikov. Za vse te davke je pa prizadet največ kmet.

Najkriviceje se pritiska kmeta z dohodninskim davkom. Dohodninski davek se računa kmetu od vseh prejemkov, ne od čistega ostanka. — Gospoda računa: Kmet, toliko si denarja

dobil. Toliko si imel pravico pojesti s tvojo družino, toliko dati za obleko in obutev. Toliko ti je ostalo in od tega moraš plačati davek, oziroma to moraš dati državi. Izgovori, nimam več denarja, popravi sem orodje, kupil voz, plug, brano, gospodarske stroje, pri gospodi ne veljajo, noče nič razumeti ter pravi: **To je tvoj dohodek, tu imaš dobiček.**

Poglejmo in presodimo, kako je ta trdičev neopravičena in kakšna krivica se s tem dela kmetu.

Torej kmetijsko orodje, plug, voz, brana in kmetijski stroji, naj bi bil kmetov dobiček, od katerega naj plača davek državi!

Kako pa naj kmet obdeluje zemljo, ako nima orodja, kako naj spravlja žito, če nima strojev? Kar je delavcu in uradniku gola roka, to je kmetu navedeno orodje.

Delavec gre v tvornico z golo roko, ta mu zadostuje za njegovo delo. Uradnik gre v pisarno tudi z golo roko, kar mu tudi zadostuje za njegovo delo. Z golo roko služita oba denar za preskrbo sebe in družine. **Ali hoče iti tudi kmet z golo roko na polje, ali hoče zlomiti kos drva v grmu ter s tem kopati zemljo, kakor oče Adam?**

Tu vidiš, dragi tovariš kmet, modrost naše gospode, ki te hoče brezpogojno vladati. Orodje, ki ti služi za obdelovanje zemlje, za preživljanje sebe in družino, ravno to, kar je nekmečkim stanovom gola roka, naj bi bilo tvoj dobiček, od katerega plačuj davek.

Pravijo in nas tolažijo: Potrpite, zdaj je tako, se bo vse drugače uredilo!

To zdaj traja že devet mesecev. V tem času nas je nesposobna in neodgovorna državna uprava obremenila z novimi ogromnimi bremenami, dan na dan nam kupiči nove milijone stroškov. Koliko bi se teh bremen moglo prihraniti, o tem danes še govoriti ne smemo! — Kmet, zavedaj se, da imaš v državi ravno toliko pravice se brigati za državno upravo, kakor najvišji gospod! **Tvoj glas mora veljati toliko kot glas ministra, najvišjega uradnika in druge gospode.** Tega se zavedaj in tvoj glas povzdigni za korist kmeta in ne prodajaj se gospodi. **Potem se bo vladalo po tvoji volji in zahtevi.** Združi se v „Samostojni kmetijski stranki“ ter pripravi tudi sosedu k temu. Zastonj je samo se jeziti nad bremenami, treba je, da se kmet svoje moči zaveda, treba je, da na podlagi tega zahteva tudi v državni upravi mesta, ki mu gre, da zahteva in si z vsemi močmi pomaga, da pride vendar enkrat tudi on v vse one zastope, kjer se odloča o njegovih bremenih, da bo pa tudi povsod tam zraven, kjer gre za njegove stanovske koristi, katerih doslej ni bil deležen, pojedla mu jih je gospoda! Kmet, vzdrami se in bodi sam svoje sreče kovač! Varovati se boš mogel in se boriti za svoje koristi le, ako boš trdno stal v svoji „Samostojni“ stranki, v kateri gospoda nima ničesar govoriti.

Kmet.

Koliko zemlje je pustiti velikim posestnikom?

Dipl. agr. A. Jamnik.

Od merodajne strani izvem, da skoraj prav noben slovenski večji posestnik ne bi bil prizadet, ako se za Slovenijo določi najvišjo izmero

skupne posesti zemlje, izpod katere se zemlja ne bi razdeljevala, kakor sledi:

v ravnini do 30 ha obdelovalne ploskve ter do 300 ha vse posesti,

v hribskih legah do 50 ha obdelovalne ploskve ter do 400 ha vse posesti,

za vzorne kmetije do 50 ha obdelovalne ploskve ter do 400 ha vse posesti.

Od omenjene skupne izmere vse posesti je neproduktivne ploskve odšteti.

Pod imenom „obdelovalna zemlja ali ploskev“ je v glavnem razumeti polja in travnike.

Toliko o tej poizvedbi. Ako kmet more gonjenje predloge glede največje odmere obdelovalne ploskve potrditi, pa nastane vprašanje, v koliko odgovarja razmerje med velikostjo obdelovalne ploskve in največjo izmero vse posesti in dalje tudi še važnejše vprašanje: **v koliko bi bilo s tako razdelitvijo pomagano onim številnim kmetijam, katerih gospodarske razmere zahtevajo, da se jim zemlje dodeli?**

K temu bi bilo umestno slišati glas interesentov in zaradi boljšega umevanja podajam naslednje statistične podatke.

Na splošno in tudi nekako uradno se smatra za:

male kmetije, posest v skupni površini od 2 ha do 20 ha,

kmečka posestva, posest v skupni površini od 20 ha do 100 ha,

veleposestva, posest v skupni površini nad 100 ha.

Malo kmetijo obdeluje lastna družina, na njej se deloma ali tudi popolnoma prehrani. **Kmečkega posestva** lastna družina ne more obdelovati, ampak mora k temu pritegniti tudi tuje delovne sile. Na **veleposestvu** pa navadno gospodarjeva družina ne opravlja več kmečkih del, gospodar ima dovolj dela z vodstvom in upravo posestva.

Teh podatkov seveda ni smatrati kot povsodi absolutno merodajnih, ampak so omenjene velikosti z ozirom na različne krajevne razmere pač krajevno različne.

Settegest smatra za:

male obrate posestva v skupni velikosti od 2½ ha do 25 ha,

srednje obrate posestva v skupni velikosti od 25 ha do 250 ha,

veleobrate posestva v skupni velikosti nad 250 ha.

1 hektar meri 10.000 m², t. j. 1400 m² manj kot 2 orala.

Te podatke priobčujem našim kmetom v informacijo. Premislite in povejte svoje mnenje z ozirom na največje izmere posestev, izpod katerih ista ne bi prišla v poštev za razdeljevanje.

Podpisani sem mnenja, da se **zadovoljiva izvedba agrarne reforme sploh ne bo dala udeležiti, ako naj bi za merilo služile kakršnekoli trdno določene številke.** Razdelitev naj bi se izvršila kolikor mogoče tako, kot to zahtevajo krajevne posestne razmere, ki so hmed nami Slovenci skoraj na vsak korak drugačne.

Bistvo agrarne reforme pa ni in ne sme biti samo „Omejevanje veleposesti“, ampak ureditev kmetijsko-gospodarskih razmer za doseganje ugodnejše pridelovalne možnosti, kmetijske stalnosti in primerne rentabilitete kmetijskega obrata.

Vzemimo za primer zahtevo I. Mermolja na anketi za agrarno reformo v Beogradu. V nje-

Širite misel ujedinjenja slovenskega kmeta!

govem okolišu kmetje nimajo gozdne posesti. Niti za kurjavo nimajo svojih drv. Mermolja je zato zahteval, da se na te kmete še posebno ozira. Sedaj pogledjmo! Ako na primer od tamšnjih večjih posestnikov nobeden nima toliko skupne posesti, kot je navedeno v uvodu, tedaj za neposessnike gozda, četudi silno potrebno, ne bo tam najti najpotrebnejših minimalnih površin gozda.

Oglejmo si drugi primer. Od Novega mesta na Dolenjskem pa tja do Kočevja se vlečejo čez Rog velikanski gozdovi nemške grajske gospode. Kmečkih posestnikov tamkaj skoraj najti ni, in kar jih je, tudi ni gotovo, če je vsak gozda potreben. Ali naj bi se ti gozdi kar splošno delili? Ali jih hočete dati Mermoljevimi kmetom v okolici Maribora?

Iz tega se jasno zrcali, da bo pri razdeljevanju potrebno pred vsem ozirati se na kmetijsko-gospodarske razmere posameznih krajev, a tudi na gozdno-gospodarske, in ne delo izvršiti po kopitu.

Agrarna reforma je velikansko delo najdalekosežnejšega upliva za bodoče uspevanje našega kmetijstva. Ker pa o vseh silno različnih krajevnih razmerah danes nihče ni poučen in bi razdelitev po takorekoč umetno izkalkuliranih šablonah nikakor ne mogla biti zadovoljiva, še manj pa gospodarsko dobra, bi bilo pametneje, potrošiti še toliko dela in časa, da se razmere popolnoma proučijo ter se pride do soglasja vseh interesiranih krogov, kakor tudi, da se na temelju tega določi za razdelitev podlago, ki bi bila tudi gospodarsko utemeljena ali vsaj opravičljiva.

Kaj bi bila agrarna reforma, ki bi morda v nekaterih krajih zadovoljila, v drugih pa napravila kdo ve kako veliko gospodarsko škodo?

Stroške za izvedbo agrarne reforme bo itak nosil kmet, zato ima tudi pravico zahtevati, da se razmere dovoljno proučijo in gotovo hoče dovoliti, da se potroši še nekaj časa in denarja za res pravilno izvedbo prave agrarne reforme, kajti kaka šablonska izvedba iste bi v najkrajšem času morala imeti za posledico novo agrarno reformo z novimi stroški.

Pričujočih vrstic nisem napisal kot listov urednik, in zato prosim, naj se iste smatrajo le za moje privatno mnenje kot objektivno mnenje kmetijskega strokovnjaka.

Ureditev valute.

Veliko se danes govori in piše o ureditvi naše valute. Med ljudstvom krozi najrazličnejše vesti, katere vse so bolj razburljive kakor pa pomirljive.

Govori se, da so zadevna ministrstva izdelala načrt, po katerem bi se valutno vprašanje rešilo naredbenim potom, to se pravi, da bi vlada mogla sama določiti, koliko kron bo vsakdo moral dati za en dinar in da bo ravno tako vlada sama določila banko, ki ima valutno vprašanje urediti. Čuje se, da misli finančni minister v to poveriti srbsko Narodno banko.

To ne gre! Vlada bi se vendar morala ozirati na to, da gre za premoženje vsakega posameznika, za premoženjsko vprašanje ljudstva. Ljudstvo je država, ministri in drugi organi pa so v vladi le predstavitelji ljudstva. Zato ne moremo dopuščati, da bi minister takorekoč sam po svoji glavi urejeval valutno vprašanje. O naredbah naj se nam niti ne govori! Gre za naše žepce in zato hočemo, da v takih zadevah odločamo vsi! Ureditev denarne vrednosti je tako težka, ako naj bo pravična in brez zlih posledic, da se rešitve takih vprašanj ne more kar meni nič, tebi nič zaupati ministru, o katerem se iz njegovega lelovanja vsaj po govoricah sklepa, da si brusi nož, s katerim bi porezal žepce onim Jugoslovanom, ki do razsula Avstrije niso bili srbski državljani, pri čemer bi Srbom izpod Save in Donave tak atentat na naše žepce le koristil. Odločno smo tudi proti temu, da bi se emisijo naredbenim potom poverilo „samosrbski“ banki, marveč zahtevamo, da se v to pritegnejo v poštev prihajajoči jugoslovanski pokrajinski in ne samo srbski činitelji.

Glede na vesti, da misli minister določiti menjalno razmerje tako, da bi bilo treba dati za en dinar štiri ali celo pet žigosanih kron, smo v toliko na čistem, da se menda na take misli gospod minister jako rad povrača. K temu rečemo samo, da hočemo preje vedeti, koliko je na

svetovnem trgu vreden en srbski dinar v razmerju z našo krono, in dalje tudi, kakšna bo notranja vrednost „novega — jugoslovanskega“ dinarja. Tako visoka pač ne bo, da bi gospod minister mogel pri tem cene kar čez noč navijati v taki višini.

Gospodu ministru svetujemo, da ne vtika svojih rok v naše žepce in celo ne ob takih mislih in načrtih. V tem vprašanju mora odločati ljudstvo.

Italijani so na zasedenem ozemlju zamenili krone v lire in zahtevali za 1 liro K 250. Ljudstvo, zlasti slovensko in hrvaško, ni zamenjalo več denarja kot za 200 do 300 lir, drugo si je obdržalo doma v mislih, da bo že kako moglo krome ugodneje zamenjati. Doli sedaj krona sploh ne velja. Tedaj je ves denar, ki ga niso zamenjali, pač — izgubljen. Isto se bo zgodilo pri nas in to še toliko rajše, ako se določi nepravilno visok menjalni kurz. Ljudstvo si je sedanji papir priborilo z nepopisnimi mukami in ob misli, da je sedaj tako malo vreden, nekako obupuje, pa se mu za malo zdi menjavati še tisto malo vrednosti, kot jo tak papir predstavlja. Tako bo poleg prisilnega uničevanja, odnosno zmanjševanja našega premoženja vzporedno nastopilo še popolno izgubljanje zaradi nezamenjavanja, — torej bi beraštvu bila uglajena vsa pota. In ali bo dinar toliko več vreden kot lira, da se izmišljajo taki fantastični menjalni kurzi, kakor gori omenjeno?

Pri vsakem takem začetju je treba pač računati z razpoložanjem ljudstva in z njegovimi naziranjmi. Nedavno tega je bilo v Trstu velikansko zborovanje, na katerem so se vsi sloji energično postavili na stališče, da bi na zasedenem ozemlju morala italijanska vlada za vsako zamenjano krono dodati naknadno še po 60 centezimov, s čimer bi bila zamenjava kron v lire enaka, krona za liro.

Če bo temu italijanska vlada ugodila, se ne ve, sklepamo pa lahko, da se tedaj, ko gre za škodo lastnega žepa, tudi gorečnost vsakega odrešenega „italianissima“ precej ohladi.

Isto bo pri nas. In to bo vzrok, da se tudi naša nova valuta ne bo držala in obdržala na oni višini, kot si morda gospod minister predstavlja. Mislimo, da gremo lahko med preroke in porečemo: „Da bomo zaradi valute doživeli še marsikako razočaranje“. Valuto zato ni urejati s srbskega ali velikosrbskega, nego izključno le s srbsko-hrvaško-slovenskega stališča, ako hočemo, da bo prav za vse, v kolikor je to mogoče.

O carini.

Vsaka država pobira carino na predmete, ki se uvažajo od drugod v njen teritorij. Ista je za državo precejšen vir njenih dohodkov. Pristojbine ali nastavki, ki jih je pri uvozu plačati, so pač različno visoko odmerjene.

Pametno določanje carinskih nastavkov more biti državi in državljanom le v korist, kakor tudi nasprotno neprimerni carinski nastavki morejo škodovati industriji, obrtništvu, trgovini in kmetijstvu.

V bivši Avstriji n. pr. je imela železna industrija povsod jako mogočno besedo. Dosegla je zato visoko uvozno carino na železne izdelke. Za avstrijsko industrijo kot tako je bilo to dobro, ker je ž njo dobila nekak monopol v državi, kar je seveda drugim stanovom in to zlasti kmetijskemu silno škodovalo. Tovarne v Nemčiji so izdelovale izvrstne pluge (in druge stroje), naši industriji ni bilo mar, da bi svoje izdelke izboljšala. Tovarna iz Nemčije je mogla prodati izvrsten plug za 70 kron, a carina na istega je bila od strani Avstrije tako visoko določena, da nemška tovarna ni mogla konkurirati zaspani avstrijski industriji, ki je prodajala slabše pluge po 130 do 140 kron. Naš kmet je moral upotrebjevati slabše in dokaj dražje avstrijske izdelke, njegovo delo je bilo zato tudi slabše in težje, pridelki zato dražji in slabši in to samo zato, da je mogla visoka žlahta bogateti. Prav je, ako država podpira domačo industrijo, ne samo prav, nego potrebno je. Da pa država industrijo slepo favorizira, ji daje potuho in jo ne sili k izrabljanju vseh najmodernejših dobrot tehnike, to pa ni prav, ni zdravo, niti koristno.

Pri tej priliki bi se hotel dotakniti mimoregrede carinskih nastavkov na uvoz kmetijskih strojev v našo državo. Jugoslavija je eminentno kmetijska država. Strojne industrije ima malo, industrije za kmetijske stroje pa takorekoč sploh ne. V tem oziru nima tedaj država koga štiti, še manj pa favorizirati, saj smo za sedaj navezani na uvoz teh stvari iz Nemčije in Nemške Avstrije. In vendar pobira naša država celo od nadomestnih delov, ki se morajo od drugod naročati k strojem, in sicer iz tovarn, iz kojih je stroj, da, naš finančni minister pobira nesramno visoko uvozno carino. Ista dostokrat stane za nadomestne dele k najpotrebnejšim kmetijskim strojem skoraj toliko kot prej nov stroj. Kam pridemo?

Pomislimo samo n. pr., da mora kmet nabaviti si več nadomestnih delov k mlatilnici. Denimo, da ga ti nadomestni deli, ki so sedaj silno dragi, stanejo z drago carino vred vsaj toliko kot prej nova mlatilnica. Mlatilnico porablja kmet vsako leto komaj par dni. V desetih letih je mlatilnica v zmislu gospodarskih nauk nerabna. Tedaj mora kmet poleg dela pri mlačvi računati tudi obrabo stroja z eno desetino nabavne cene. Ako je n. pr. mlatilnico kupil lani, je ž njo enkrat mlatil, letos pa ga stanejo nadomestni deli z drago carino zopet toliko kot lani cel stroj, tedaj mora kmet za obrabo stroja, to je mlatilnice, še enkrat toliko pribiti k stroškom mlačve za vsakih 100 kg žita kot bi to moral sicer. Samo en priprost vzgled. Kmet si je lani nabavil mlatilnico za 2000 K. Prvo desetinko je odbil lani. Torej ga stane stroj letos 1800 K. Nadomestni deli ga letos še posebej stanejo z uvozno carino vred n. pr. 1500 K. Stroj predstavlja od letos naprej amortizacijsko vrednost 3600 K, ki jo mora imeti v ceni svojih pridelkov, za katere potrebuje ta stroj, izplačano v devetih letih. Letno mora kmet pribiti k stroškom za mlačev tedaj 366 K 66 h, ako se mu v vsem tem času stroj prav nič več ne pokvari. Naš srednji kmet omlati vsakoletno okroglo deset kvintalov žita ali pa niti toliko ne. Poleg vseh drugih stroškov podraži obraba stroja vsak kvintal omlačenega žita za 36 K 67 h. Koliko stane kmeta en kvintal, to je 100 kg ovsa z vsemi drugimi pridelovalnimi stroški in koliko kmet za ta oves izkupi, lahko vsakdo izračuna brez svinčnika in dožene kmetovo veliko izgubo. In to ne velja samo za letos, ampak za leta in leta v bodoče.

Pa bo kdo rekel: „Saj bo kmeta čuvala izgube varstvena carina, ki jo bo država uredila tako, da bo razno žito, ki bi se ga hotelo uvažati iz drugih držav, vsaj tako drago kot ono, ki ga postavi domač kmet na trg.“ Pa ni tako! Varstvena carina na žita more biti le do neke gotove meje visoka, ker sicer državljani godrnjajo, da je isto drugod n. pr. tolikointoliko cenejše. In ako bi to bilo res, se s tem pospešuje samo tihotapstvo in neopravičeno zabavljanje o oderuštvi domačega kmeta. Država potemtakem kmeta v tem pogledu več čuvati ne more, tudi če bi hotela. Kmet bo na izgubi ostal, pa basta!

Dolžnost poklicanih faktorjev je, da pomislijo, kako nesrečno in neugodno utegne visoka uvozna carina zlasti na kmetijsko gospodarstvo učinkovati, kako država, katero oni predstavljajo, zaradi prevelike lakomnosti položi sama temelj propadanja baš onega stanu, ki jo sestavlja in vzdržuje. Kmet zadolžen, državljani lačni, država beraška. Načelstvo „Samostojne kmetijske stranke“ je odposlalo tozadevno vlogo za takojšnjo odpravo neumestne carine na finančno ministrstvo v Beogradu.

Kmet kmetom!

Naš ideal, naša „Jugoslavija“, za katero je neustrašeno manifestiral slovenski kmet na mogočnih številnih ljudskih taborih, je uresničen.

Prostrana je naša ujedinjena domovina, široko je jugoslovansko polje in velikansko je stavbišče, na katerem naj si zgradimo svoje bivališče.

V sedanjem velikem času, v prvih dneh našega svobodnega narodnega življenja, nas kliče domovina k napornemu delu. Danes veljav v polni meri: „Ne le kar veleva mu stan, kar more to mož je storiti dolžan“. Ni le naša naloga, da se otresemo vsakdanjih skrbi in se rešimo vsakdanjega dela, da živimo takorekoč od danes do

jutri, ampak potrebno je misliti pred vsem tudi na prihodnost. Zacetiti moramo rane, katere nam je zasekala kmetijstvu petletna vojna, in urediti naše gospodarstvo tako, da bomo mogli z upom gledati v boljšo bodočnost.

Delo je ogromno in težave niso majhne, ali premostimo jih le tedaj, ako začnemo razumno in vztrajno graditi pri temelju. Pri strehi ne smemo pričeti. Temelj naše mlade Jugoslavije je naš kmet, naš koreniti oratar. Uzorno kmetijstvo je prvi pogoj blagostanju in zdravemu razvoju agrarne države. V naši državi je zastopan naš kmečki stan z nad 90 %. V nobeni drugi državi ne najdemo pravega vzgleda za naše bodoče narodno gospodarstvo, ker nobena država ni tako poljedelska kakor naša. Svoje gospodarstvo si moramo še le osnovati. Sami si moramo uravnati odnošaje v državi tako, da bodo ljudstvu in državi v čim večjo korist.

Zato odklanjamo teoretično in šablonsko postopanje.

Nikakor nečemo biti nedostopni obstoječim reformatorjem v inozemstvu, nočemo pa tudi tjavendan prevzemati tujcev ustroj. Hočemo in moramo vztrajati sami. Zbirčni bomo tedaj trgali cvet na tujem vrtu in ga poklanjali svoji izvoljeni domovini. Doma pa hočemo gojiti že v naprej najzlahnejše.

Nočemo in ne moremo pokvarjati našega kmeta z brezmiselnim razičipanjem podpor, ki jih itak pri davkih nazaj plača, ker smo prepričani, da v tem ni njegove rešitve. Izobraziti in organizirati ga hočemo za njegov težki poklic, da bo lahko samostojno delal in gospodaril po lastnih skušnjah na podlagi svojega strokovnega znanja. Prepričani smo, da se bo na ta način njegovo blagostanje dvignilo in da bo zamogel svojega sotrudnika, kmetskega delavca, tako dobro plačati, da isti ne bo begal po svetu za kruhom. Domača gruda naj ga pošteno preživi, ne pa tlaka v inozemskih rudnikih. Nočemo ovirati obrti in industrije, ker vemo, da je tudi nam neobhodno potrebna. V prvi vrsti pa bomo agrarci, kar ob sebi umevno, podpirali industrijo in obrt, ki dela za kmetijstvo. Pozdravljamo vsa industrijska podjetja, ki nas oskrbujejo s potrebnimi umetnimi gnojili in nam omogočujejo intenzivno obdelovanje naše grude.

Agrarna reforma mora dvigniti produktivnost zemlje in z njo dohodke kmeta. Naj nam naš položaj reformira tako, da bo tudi manjši posestnik lahko obdeloval zemljo pod istimi pogoji in da bo deležen vseh ugodnosti, ki jih ima večji posestnik. Vsa težka dela, oranje, žetev, mlatenje, naj opravljajo stroji. Zadrage, v katere naj se kmetje združijo, naj jim dajo vsa potrebna sredstva na razpolago.

Vsi stanovi se marljivo pripravljajo in organizirajo in se borijo za boljšo bodočnost. Mi jim ne odrekamo te njihove stanovske pravice, ali zgani se tudi ti slovenski kmet, oče vseh stanov in glasno povej, da si ti skala, na kateri bo zgrajena jugoslovanska država.

Pustimo strastno, fanatično strankarsko gonjo in oklenimo se treznih in poštenih stanovske — agrarne politike. Napočila je nova, velika doba in odločitev usode našega kmeta je pred vrati.

Zato kmetje vsi na krov in neustrašeno na delo, in bodočnost bo naša.

Združite vse sile, vse svoje mišljenje in delovanje za kmetovo osvoboditev izpod dosedanjega jarma, v katerega so nas uklepale različne politične stranke. Vašo stanovsko politično organizacijo, „Samostojno kmetijsko stranko“, imate, imate stranko, v kateri gospodari samo kmet! Kličem ti, slovenski kmet, tovariš moj in sotrpim, v spomin besede znanega našega pesnika: „Glej, stvarnica vse ti ponudi, le jemaj od nje ne zamudi“. Na delo tedaj za svoje lastne koristi, v tretjič te kliče glas v boj za STARO PRAVDO, za tvojo popolno gospodarsko in politično osvoboditev in osamosvojitve!

Dolenjski kmet.

Načelstvo S. K. S.

Načelnik: Jakob Kušar, kmet v Notranjih goricah.

Podnačelniki: Jožef Cerne, kmet, Zgornja Siška (obenem blagajnik); Ivan Pipan, kmet, Vizmarje; Franc Kraljič, kmet, Ig.

Odborniki: J. Babnik, kmet, Zgornja Siška; A. Tršan, kmet, Tacen; A. Kosec, kmet, Vojsko; I. Urek, kmet, Globoko-Brežice; J. Drofenik, kmet, Sv. Juri ob južni železnici; F. Šuštersič, kmet, Medvode; Bl. Semrajc, kmet, Tomačevo.

Tajnik stranke in urednik „Kmetijskega Lista“ je dipl. agr. A. Jamnik, kmetijski strokovnjak v Ljubljani.

Izvrševalni odbor S. K. S.

Stajersko: I. Pahernik, kmet, Marberg; K. Znuderi, kmet, Sv. Jakob v Slovenskih goricah; Edv. Kukec, kmet, Zalec; Fr. Kene ml., kmet, Globoko-Brežice; Jos. Medved, kmet, Cirkovce, okraj Ptuj; Vekoslav Šmid, kmet, Jurkloster, okraj Laško; Al. Blut, kmet, Kostrewnica, okraj Rogatec; Bl. Urleb, kmet, Sv. Juri ob južni železnici.

Gorenjsko: Franc Kalan, kmet, Suha; Valentin Starman, kmet, Suha; Jožef Novak, kmet, Jama; Ivan Ankele, kmet, Sv. Ana nad Trzičem; Fran Kuralt, kmet, Senčur pri Kranju; Jožef Jenko, kmet, Zg. Bernik; Franc Pustotnik, kmet, Blagovica; Jernej Vode, kmet, Skaručna; Viktor Engelman, kmet, Smartno v Tuhinju; Jožef Hočevar, kmet, Zeje; Ivan Lovrač, kmet, Moravče; Ivan Korošec, kmet, Srednja vas v Bohinju; Franc Kržišnik, kmet, Zirovnica; Ivan Zajc, kmet, Soteska pri Crnučah; Franc Juvan, kmet, Srednje Gameljne; Franc Kristan, kmet, Selo pri Vodica.

Dolenjsko: Jožef Murn, kmet, Leš-Ceremošnje; Lavoslav Bučar, kmet, Kostanjevica; Anton Avsec, kmet, Gotna vas; Franc Zupančič, kmet, Rakovnik; Franc Slanc, kmet, Litija; Ivan Grobelnik, kmet, Skocjan; Ivan Kuralt, kmet, Volavče; Al. Drmelj, kmet, Boštanj; Al. Kristan, kmet, Sv. Rok; Franc Bavdek, kmet, Spodnja Slivnica; Al. Hude, kmet, Mirna peč; Ivan Majcen, kmet, St. Janž; Janez Janc, kmet, Studenec pri Krškem; Dako Makar, kmet, Metlika; Janko Ogulin, kmet, Semič; I. Konda, kmet, Semič; I. Klinc, kmet, Gorenje polje pri Toplicah; Janez Šenk, kmet, Ig; Franc Poničvar, kmet, Golo; Al. Pucelj, kmet, Velike Lašče.

Notranjsko: Anton Rode, kmet, Stara Vrhnika; Franc Suhadolnik, kmet, Borovnica.

V izvrševalni odbor se bodo kooptirali po potrebi še nadaljnji člani.

Strankine vesti.

Zbor „Samostojne kmetijske stranke“ na Vrhniki se vrši v nedeljo dne 27. t. m. ob treh popoldne v gostilni „Mantova“. Predmet: Sestava krajevnega odbora S. K. S.

Zbor „Samostojne kmetijske stranke“ v Šent Vidu nad Ljubljano se vrši po prvi sv. maši v nedeljo dne 27. t. m. Prostor se bo naznanil po maši. Predmet: Sestava krajevnega odbora S. K. S.

Seja načelstva in izvrševalnega odbora S. K. S. se vrši v nedeljo dne 27. t. m. ob 10. uri dopoldne v vrtnem salonu gostilne „Novi Svet“ v Ljubljani. Zelo važno! Polna udeležba potrebna!

Vsi krajevni odbori S. K. S. naj poročajo, kdaj so bili ustanovljeni.

Naročnina.

Kdor naročnine za naš list še ni plačal, bodi s tem opozorjen, da bomo tretjo številko poslali samo tistim, ki plačajo naročnino vsaj do 30. t. m. Vplačujte na priložene položnice; kdor pa je naročnino že vplačal, naj položnico izroči našemu zaupniku, ki nam jih skupno vrne.

Tam, kjer bodo naši zaupniki naročnino pobrali, jim je vrniti obenem tudi položnice.

Dopisi.

(Vodice.) Dne 29. junija se je vršil pri nas dobro obiskan sestanek „Samostojne kmetijske stranke“. Kmet Alojzij Kosec nam je povedal, kako se je stranka ustanovila; Jenko je razložil program stranke in med tem šaljivo omenil in opozoril navzočne, naj dobro pogledajo današnje govornike, ako so „štempljani“ z žulji na rokah. Zanimivo so še govorili Franc Zihlerl, Franc

Kristan in vrli posestnik Jožef Hočevar iz Zej. Izvolil se je „Krajevni odbor samostojne kmetijske stranke za Vodice“, v katerem ima vsaka vas svojega zastopnika. K temu odboru priključile so se tudi Zapoge. Za načelnika je bil izvoljen Franc Zihlerl, posestnik v Vodica.

(Komenda pri Kamniku.) Na povabilo Jožefa Hočevarja se je zbralo dne 15. junija v gostilni Ferdinanda Vodeta lepo število posestnikov in gospodarjev iz vseh občin komendske župnije. Sestanek je bil namenjen organizacijskemu delu „Samostojne kmetijske stranke“ in tej podrejenega „Krajevnega odbora S. K. S. za Komendo“. Jožef Hočevar je poročal o potrebi in ustanovitvi te stranke; Franc Kristan iz Sela je naglašal, da se je kmečki stan vedno zapostavljal, in Jenko je končno poudarjal, da hočemo kmetje v bodoče preobrat vse politike v tem zmyslu, da bomo kmetje ukazovali, a drugi stanovni in uradništvo pa bodo imeli ukaze izpolnjevati.

(Smartno pod Smarno goro.) Dne 6. t. m. je bil na sklicanem zaupnem sestanku ob obilni udeležbi izvoljen krajevni odbor „Samostojne kmetijske stranke“ za našo občino. Kmet se je zavedel, hoče gospodariti sam in je uverjen, da more in mora le on skrbeti za kmetijske koristi, ker drugi so ga doslej le slepili.

(Mirna peč.) Dne 6. t. m. je bil tu od somišljenikov „Samostojne kmetijske stranke“ izvoljen krajevni odbor za našo občino. Zanimanje je velikansko in ljudstvo z velikim navdušenjem in zanimanjem pozdravlja ustanovitev S. K. S. V njo zre z zaupanjem, nje se oklepa, ona more biti vodnica in zastopnica kmeta in v to je poklicana.

(Celje.) Tu se je vršil dne 6. t. m. sestanek zaupnikov „Samostojne kmetijske stranke“, na katerem se je sklenil in odobril natančen načrt zaradi prirejanja shodov in ustanavljanja krajevnih odborov S. K. S. po celi Stajerski. Obenem so se predlagale in enoglasno sprejele resolucije zaradi agrarne reforme, zaradi ureditve valute, vpostavitve rednega prometa i. dr. Zelena Stajerska noče biti zadnja in štajerski kmet hoče pokazati, da je politično zrel.

(Zbor „Samostojne kmetijske stranke“ na Dobrovi pri Ljubljani) je bil v nedeljo dne 20. t. m. Udeležba je bila sijajna, navdušenje nad vse živo. Ustanovil se je takoj krajevni odbor S. K. S. za občino Dobrovo. Njegovo delovanje se začne takoj. Delo pa menda ne bo preveč težavno, kajti ljudstvo je zavedno in se je enoglasno izreklo za pristop v našo stranko.

(Preveč surovosti.) Posestniku J. Jenkotu v Vodica je hudoben človek v noči od dne 5. na dan 6. julija v gozdu izruval nad 70 letos na novo vsajenih hrastov in jih s tem uničil, ker so se rastoče mladice posušile. — Ondotnemu gosposdu župniku pa je pred nedavnim časom tak zlobnež prerezal ob travniku napeto žico, katera služi za ograjo, in mu s tem povzročil veliko škodo. Barabsko početje nekaterih ljudi je ostudno, ni lepo in ni značajno. Če ima kdo do koga kaj, pove naj mu iz oči v oči, a škodoželjno uničevanje naprav in nasadov bo obsojal vsak pravično misleč človek.

Gospodarstvo.

(Tvornica za aeroplane v Jugoslaviji.) Neko veliko angleško tvorniško podjetje namerava zgraditi v Novem Sadu tvornico za aeroplane.

(Kranjska hranilnica.) V petek dne 18. t. m. je prešla Kranjska hranilnica, zadnja trdnjava nemštva na naših tleh, v slovenske roke. S tem sta končani slava in moč kranjskih Nemcev, ki so pri nas igrali jako važno vlogo. Podpirala jih je vlada in povečini slovenski vlagatelji denarja. Sicer je ta hranilnica tudi tu in tam dala kako miloščino Slovencem, da jim je zabrisala oči, a njeno delovanje je bilo posvečeno v glavnem le opori in podpori nemštva.

(Razdelitev velikih posestev.) V ministrstvu za agrarno reformo se pripravlja načrt o ustanovitvi posebne komisije za organizacijo razdelitve velikih posestev v začasni zakup. Po tem načrtu bi tekoče leto dobili kmetje dvakrat več zemlje v obdelovanje kot preteklo leto.

(Ameriška moka.) Te dni je došla v Dubrovnik ladja z 250 vagoni ameriške moke. Moka se razdeli tako, da dobi Dalmacija 150 vagonov, Črna gora pa 100 vagonov. To je poslednja ko-

ličina moke iz Amerike, in s tem je izčrpan kredit 15 milijonov dolarjev, ki ga nam je dovolila vlada Severnoameriških zedinjenih držav.

(Izvoz vina.) V seji narodnega predstavnitstva dne 26. junija t. l. je odgovarjal trgovski minister na Baničevu interpelacijo o prepovedi izvoza vina. Omenjal je, da se ni moglo dovoliti izvoza vina v Nemško Avstrijo, ker ga ni hotela sprejeti kot blago, za katero bi dala rekompensacijo. Vino je smatrala samo za blago, ki bi ga hotela sprejemati za krone. Pri pogajanjih je šlo za količino vina v vrednosti dveh milijonov kron. Mi pa nismo imeli interesa, da bi se preplavili z avstrijskimi kronami. Po dogovoru s čehoslovaško republiko se more vino uvažati v čehoslovaško republiko svobodno, kakor tudi vse ono blago, ki spada pri nas v svobodno trgovino.

(Vzroki draginje.) „Matin“ razpravlja o vzrokih draginje na Francoskem in o sredstvih za njih odpravo. Najvažnejša sredstva bi bila, da se vsem producentom dovoli zopet svobodna produkcija, da se vpstavi na železnicah in na morju red, da se ukinejo vse rekvizicije, gospodarski konzorciji in monopolji, kakor tudi vsaka protekcija in prohibitivni carinski sistem. Najbolj potrebno pa je pridno delo na vseh poljih in v vseh strokah.

(Vzroki draginje.) „Matin“ razpravlja o vzrokih draginje na Francoskem in o sredstvih za njih odpravo. Najvažnejša sredstva bi bila, da se vsem producentom dovoli zopet svobodna produkcija, da se vpstavi na železnicah in na morju red, da se ukinejo vse rekvizicije, gospodarski konzorciji in monopolji, kakor tudi vsaka protekcija in prohibitivni carinski sistem. Najbolj potrebno pa je pridno delo na vseh poljih in v vseh strokah.

(Dr. Slokar in centrale.) „Hrvat“ piše: Famosni Slokar v ministrstvu za izvoznice je napravil zopet eno centralo. Znani „k. u. k. Kriegswirtschaftsverständige“ dr. Slokar dela na uničenju naše industrije. Trgovsko ministrstvo je v rokah demokratov, a dr. Slokar igra tam pašo v našem gospodarstvu. Kakor javljajo „Službene Novine“, je osnoval centralo za gozdno industrijo. Ta centrala naj bi bila po § 1. osnovana za tuja podjetja na našem ozemlju, ki se morajo likvidirati. To je zopet en poizkus, ki se vrti v mednarodno vprašanje, in se bo naše modro ministrstvo blamiralo, kakor smo to javili po zaključkih iz Pariza. Dalje sledi odredba, da bo dr. Slokar izdajal izvoznice tudi domačim podjetjem. Tako sabotazo državnih interesov in uničevanje trgovine in industrije more dopustiti samo naša država.

Politične vesti.

(Emisijska banka in valutno vprašanje.) Dne 16. julija so se v Beogradu ves dan posvetovali

o emisijski banki. Ugovarjalo se je proti načrtu finančnega in trgovskega ministra, po katerem bi se valutno vprašanje rešilo z naredbo in bi emisijska banka slonela samo na interesentih stare emisijske banke. Ze danes je gotova stvar, da se valutno vprašanje ne more rešiti brez sodelovanja ljudstva.

(Zamenjava krone za dinar.) Iz poučenega vira se zatrjuje, da je vest o zamenjavi krone za dinar v razmerju 1 : 4 ali celo 1 : 5 nepravilna. Res je, da se sedanji finančni minister Ninčić peča s tem vprašanjem in da se osebno nagiblje k temu razmerju, vendar se ni v tej zadevi doslej še nič odločilo. Glavna nevarnost je odstranjena s tem, da se proti načrtu finančnega ministra priznava, da se more to vprašanje rešiti le parlamentarnim putem.

(Ministra dr. Korošec in Gostinčar odstopila.) Iz Beograda poročajo: Ministrski svet je imel dne 18. julija dopoldne sejo, v kateri se je razgovarjalo o korakih, ki bi jih bilo treba napraviti za slučaj političke stavke socialnih demokratov v dneh 20. in 21. julija. Prišlo je do nesporazumljenja, vsled katerega sta dr. Korošec in Gostinčar zapustila sejo ministrskega sveta. Nato se je 19. t. m. pojavila ministrska kriza in sta ministra dr. Korošec in Gostinčar odstopila. Kriza pa se je mirno rešila ter sta oba ministra glasom belgrajskih poročil zopet vstopila v vlado.

(Nezaučnica francoski vladi.) Saint Germain, dne 19. julija: Clemenceaujeva vlada je včeraj v zbornici dobila nezaučnico zaradi gospodarske politike. Po daljši, precej živahni debati, je bil z 227 glasovi proti 213 glasovom sprejet nastopni dnevni red poslanca Augagneurja: „Zbožnica ugotavlja, da so se od meseca januarja 1919. znižale cene v Belgiji za polovico, na Angleškem pa od premirja za eno četrtino, dočim so cene v istem času na Francoskem neprestano rastle. Zbornica ocenjuje gospodarsko politiko vlade po njenih učinkih in prehaja na dnevni red“.

(Internacionaliziranje južne železnice.) Milanski list „Sole“ poroča, da je železniška komisija mirovne konference odklonila predlog na pomednaroditev južne železnice. Misli se, da sklone komisija, da oštani južna železnica zasebno podjetje in da se obratni ravnateljstvi v Ljubljani in v Trstu podredita nadzorstvu glavnega ravnateljstva na Dunaju. Po sklepu miru z Avstrijo se snide na Dunaju mednarodna komisija, ki uredi finančna in juridična vprašanja. Menda pa se italijanska želja ne izpolni.

(Zakon o volilnem redu.) Kakor se poroča iz beograjskih političnih krogov, se bo predložila Narodnemu predstavnitstvu zakonska predloga o volilnem redu še pred parlamentarnimi počitnicami.

(Nova balkanska zveza.) „Temps“ poroča z Dunaja, da se vršijo med jugoslovansko, bolgarsko in grško vlado pogajanja o osnovanju nove balkanske lige na gospodarski podlagi.

(Naše meje proti Mažarom.) Iz Pariza poročajo: Svet petorice je odločil, da se bo meja Jugoslavije na bivšem ogrskem teritoriju znatno pomaknila proti severu, tako da bo prišlo 62.000 Slovanov in 25.000 Mažarov pod jugoslovansko oblast.

(Koridor.) „Vossische Zeitung“ javlja iz Lugana: Kakor poroča „Corriere della Sera“, se je Čehoslovakom moralo priznati mostišče južno od Donave. S tem se je vsaj deloma ustreglo Čehoslovakom, ki zahtevajo koridor k Adriji. K tej vesti pripominja gornji list: Ta sklep bi ne pomenjal nič drugega, kakor pripravo za združenje z Jugoslavijo. S tem bi bili italijanski interesi močno oškodovani, ker bi to mostišče bilo strateški klin proti Italiji.

Razne vesti.

(Beograd) ima sedaj 90.000 prebivalcev.

(Eisenhandlung und Maschinen-Niederlage Fr. Stupica, Laibach itd.) Take napise ima na svojih dopisnicah tvrdka, ki si je pridobila premoženje od slovenskih kmetov. Zakaj se ne preselite v Nemško Avstrijo med sebi enake?

(Stavka petrolejskih delavcev.) Ploesci (Rumunija), dne 8. julija: Lastniki velikih petrolejskih industrij in rafinerij so odgovorili na stavko petrolejskih delavcev z izporom vseh delavcev, ako ne podpišejo reverza in se ne zavežejo, da ne bodo nikdar več proglasili stavke, vzdrževali red in brezpogojno zopet sprejeli delo. Deputacija delavcev je takoj posetila ministra za notranje stvari Marcesca v Bukarešti, kateremu je pojasnila položaj. Vsa petrolejska industrija počiva, vsled česar nastaja milijonska škoda.

(Revanša po 49 letih.) Pariz, dne 25. junija: Ko je ministrski predsednik Clemenceau izvedel, da podpišejo Nemci mirovno pogodbo, si je zadovoljno mel roki in vzkliknil napram svojim sotrudnikom: „Gospodje, glejte, že 49 let sem čakal na ta trenutek!“ Nato je ukazal poveljujočemu kapitanu, da s topovskimi streli naznani Parižanom sprejetje mirovne pogodbe po Nemcih. Častniku je rekel: „Streljajte, kakor da bi streljali na Nemce“.

Listnica uredništva.

Vse sotrudnike našega lista opozarjamo, da je pisati vsako stvar samo na eni strani; rokopisi morajo biti dobro čitljivi. Na majhne listke ne pišite! — Kar še nismo priobčili, pride na vrsto! — Pošiljajte pridno zlasti dopise in razna poročila. Kar ni takoj godno za list, se v uredništvu popravi, odnosno predela.

Alojzij Vodnik

kamenosek

Ljubljana, Kolodvorska ulica

priporoča

marmornate plošče za pohištvo,
nagrobne spomenike

žgano apno.

Fina

inozemna kolesna

pnevmatika

(popolne garniture)

J. GOREC

trgovina s kolesi

Ljubljana, Marije Terezije cesta 14.

FR. SARK, trgovina s špecerijskim blagom,
z deželnimi pridelki in moko.

Telefon št. 318.

Ljubljana - Kolizej.

Telefon št. 318.

Priporoča se tvrdka

Jos. Petelinc

v Ljubljani, Sv. Petra nasip št. 7.

Tvorniška zaloga šivalnih strojev
in njih posameznih delov, igel in olja
ter drugega galanterijskega in mod-
nega blaga.

Večje množine pisemskega in pisar-
niškega papirja z ovitki v zalogi.

Redilna sredstva

za konje, krave, prasiče,

fluid, kreolin, karbol

priporoča

drogerija „ADRIJA“, fotomanufaktura
v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 5.

Velika zaloga fotografskih potrebščin.

Prva specijalna trgovina razglednic
in finega pisemskega papirja

Marija Tičar - Ljubljana

Vse potrebščine za šole in urade.
Godovna in druga darila.

Laneno seme
kupuje
Ljubljanska komercialna družba
v Ljubljani, Bleiweisova cesta št. 18.

Krma in Mastin.

Če živina krmo lažje in do zadnjega
prebavi in popolnoma izkoristi, da se na
koncu nič ne izgubi, če se dvigne slast do
žretja, potem se pospešuje redilnost, vsled
tega težka živina, mast, meso, jajca, mleko.
To se doseže, ako primešamo krmi enkrat
na teden pest praška **Mastin**. Ob pomanj-
kanju krme, ko se uporabljajo nadomestna
sredstva za krmila, pa se ga primeša dvakrat
na teden. Prašek **Mastin** je dobil najvišje
kolajne na razstavah v Londonu, v Parizu,
v Rimu in na Dunaju. Tisoči gospodarjev
hvalijo Mastin; ko ga enkrat poizkusijo, ga
ponovno rabijo. **Pet zavojev praška Mastin**
zadostuje za šest mesecev za enega prasica
ali vola. Glasom oblastvenega dovoljenja
smejo prodajati Mastin vsi trgovci in vsa
konsumna društva. Ako se Mastin pri vas v
lekarnah in trgovinah ne dobi, potem ga
naročite po poštni dopisnici v izdelovalnici
Mastina, to je

v lekarni Trnkóczy v Ljubljani.

Pet zavojev (paketov) Mastina stane
15 kron poštaine prosto na dom. Od tam se
pošlje Mastin s prvo pošto na vse kraje sveta.